2015D36737

INBRENG VERSLAG SCHRIFTELIJK OVERLEG

Binnen de algemene commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking bestond bij vier fracties de behoefte de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking enkele vragen en opmerkingen voor te leggen over haar brief d.d. 28 september 2015 inzake de Nederlandse inzet bij de Jaarvergadering van de Wereldbank 2015 en het verslag van de Nederlandse inzet bij de Voorjaarsvergadering van de Wereldbank 2015 (Kamerstuk 26 234, nr. 175).

De voorzitter van de commissie,
De Roon

De adjunct-griffier van de commissie,
Wiskerke

Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brieven van de Minister over de Wereldbank. De VVD-fractie heeft hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met instemming kennis genomen van de Nederlandse inzet tijdens de Wereldbank Jaarvergadering 2015. Zij hebben nog wel een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de CDA-fractie danken de bewindspersonen voor het toezenden van de Nederlandse inzet bij de Wereldbank Jaarvergadering 2015 van de Wereldbank Groep (WBG) en hebben kennis genomen van het verslag van de Voorjaarsvergadering (VJV) 2015. Zij hebben hier nog enkele vragen en opmerkingen over.

De leden van de D66-fractie hebben kennis genomen van de brief van 28 september 2015 van de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over de Nederlandse inzet bij de Wereldbank Jaarvergadering 2015. Graag willen deze leden de Minister nog enkele vragen voorleggen over dit onderwerp.

2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling

De leden van de VVD-fractie waarderen dat de Minister aangeeft dat het kabinet de middellangetermijnvisie van de Wereldbankgroep (WBG) mist. Deze leden zouden graag van de Minister willen weten hoe zij zelf tegen deze kwestie aankijkt. Hoe ziet de Minister de rol van de WGB voor de komende 15 jaar?

De Minister spreekt van innovatieve manieren om meer financiering voor ontwikkeling te genereren en licht dit toe met één voorbeeld, zo merken de leden van de VVD-fractie op. Kan de Minister meer voorbeelden aandragen waaraan gedacht moet worden als er wordt gesproken over innovatieve manieren voor financiering? Waarop zet het kabinet in op dit terrein?

De leden van de PvdA-fractie zijn tevreden met de uitgebreide inzet van de Minister om dieper in te gaan op de rol van de Wereldbank bij het behalen van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG’s). Daarbij zijn de leden van de PvdA-fractie in het bijzonder benieuwd naar de concrete invulling van de Wereldbank als het gaat om het promoten van gelijke rechten voor mannen en vrouwen en versterking van de economische positie van vrouwen. Gaat de Wereldbank voortaan gendersensitief programmeren? Komt er een genderanalyse bij elk project? Mogen de leden van de PvdA-fractie van de Wereldbank verwachten dat zij geen projecten meer steunen die afbreuk doen aan het behalen van de doelen en subdoelen voor gendergelijkheid?

De leden van de CDA-fractie delen het standpunt van de Minister dat het noodzakelijk is dat de Wereldbank een visie heeft op de middellange termijn. Deze leden vragen de Minister zich ervoor in te zetten dat er een goede analyse ligt voordat er überhaupt wordt gesproken over verhoging van de financiële capaciteit. Wat zou deze verhoging betekenen voor de Nederlandse bijdrage aan de WBG? De leden van de CDA-fractie vragen de Minister welke bijdrage zij concreet verwacht van de WBG bij de financiering van de SDG-agenda? Hoeveel financiële middelen zou de WBG in haar ogen beschikbaar moeten stellen voor deze SDG-agenda?

De leden van de D66-fractie constateren dat er tijdens de Jaarvergadering 2015 zal worden gesproken over de uitvoering van de nieuwe Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDGs). De Minister stelt in haar brief dat de nieuwe ontwikkelingsagenda vraagt om nieuwe vormen van samenwerking. De leden vragen of de Minister denkt dat de nieuwe verhoudingen leiden tot een verandering van de Nederlandse rol op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, en welke rol dit dan zou zijn? Tevens vragen de leden of de Minister Nederlands ontwikkelingsbeleid zal veranderen door het toegenomen belang van onder andere de private sector ten opzichte van de traditionele ODA-donoren? Zal de Minister, zo vragen deze leden, de ondersteuning en ontwikkeling van deze nieuwe sector aanmoedigen? Welk perspectief bieden deze ontwikkelingen om meer als geheel van EU-lidstaten op te treden op dit forum?

De leden van de D66-fractie merken op dat er een korte opmerking wordt gemaakt over klimaat als belangrijk onderdeel van de SDG-agenda. Het stelt de voorgenoemde leden teleur dat er slechts weinig aandacht uitgaat naar deze zeer prangende kwestie. De leden vragen daarom waarom de Minister hier zo weinig woorden aan heeft gewijd, en of zij alsnog de kwestie zal benadrukken tijdens de vergadering? Is de Minister daarnaast van mening dat het de World Bank Group (WBG) gelukt is om koolstofarme ontwikkelingen en de «Disaster Risk Management» te reguleren, en tegelijkertijd de focus te blijven leggen op armoedebestrijding, zoals gesteld in de Communiqué van het Development Commitee van 18 april 2015? Zo nee, zal de Minister deze ontwikkeling opnieuw aanmoedigen?

De leden van de D66-fractie vragen tevens de Minister uit te lichten welke innovatieve investeringsmechanismen nu door de WBG worden ontwikkeld en wat deze inhouden? De leden vragen hoe Nederlandse expertise, op onder andere het gebied van water, kan bijdragen aan de ontwikkeling van deze mechanismen? Zal de Minister, zo vragen deze leden, actief samenwerken met de WBG om klimaatverandering tegen te gaan? Ook vragen deze leden welke fondsen en organisaties uit Nederland hierbij zullen worden betrokken? Kan de Minister aangeven in hoe verre de WBG haar eigen CO_2-uitstoot compenseert en via welke middelen dit wordt gedaan?

Ten slotte merken de leden van de D66-fractie op dat de Minister in de brief geen opmerkingen heeft gemaakt over gender, in tegenstelling tot de vorige brief van 23 juni 2015. Uit laatstgenoemde brief blijkt dat genderbeleid een belangrijke insteek was tijdens de Voorjaarsvergadering 2015. De leden vragen daarom of de Minister het beleid ten aanzien van gender heeft veranderd en thans niet meer het belang inziet van een geïntegreerd genderbeleid? Indien dit het geval is, neemt de Minister diens woorden uit de vorige brief terug dat «de gecombineerde portefeuille van hulp en handel een geïntegreerd genderbeleid mogelijk maakt»? De leden menen dat het alsnog van groot belang is om gender als prioriteit te kenmerken. De voorgenoemde leden verzoeken de Minister gender alsnog als prioriteit aan te nemen voor de vergadering.

Financing for Development

De Nederlandse inzet voor Financing for Development concentreerde zich onder andere op de heronderhandeling van belastingverdragen met ontwikkelingslanden, zo lezen de leden van de VVD-fractie in het verslag van de Voorjaarsvergadering van de Wereldbank. Kan de Minister nader uitwerken welke effecten zij concreet voor ogen heeft op dit beleidsterrein? Welke resultaten zijn tot nu toe behaald op dit terrein en welke resultaten voorziet de Minister in de nabije toekomst?

In haar verslag van de Voorjaarsvergadering stelt de Minister dat het «laatste hoofdstuk» nog ontbreekt: «wat gaan de ontwikkelingsbanken concreet doen?» De leden van de CDA-fractie vragen de Minister of zij inmiddels antwoord gehad heeft op deze vraag? Zo ja, wat is het antwoord hierop en is de Minister tevreden met dit antwoord?

Vluchtelingenproblematiek

De leden van de VVD-fractie hebben met grote interesse en instemming gelezen dat de WBG werkt aan een strategie om middeninkomenslanden te ondersteunen die geconfronteerd worden met grote aantal vluchtelingen. De leden van de VVD-fractie zouden graag van de Minister willen weten hoe ze denkt dat dit gaat lukken zónder dat dit ten koste gaat van ondersteuning van landen die vele malen armer zijn, zoals in de brief wordt beschreven. Kan de Minister daarnaast de vier pijlers van de WBG strategie voor het Midden-Oosten en Noord-Afrika (MENA) – te weten hernieuwing social contract, resilience, herstel en wederopbouw en regionale integratie – concreet toelichten? Wat moet volgens de Minister binnen iedere pijler worden gedaan om de betreffende landen daadwerkelijk te ondersteunen? Hoe zal samenwerking met VN, EU en andere relevante organisaties in de praktijk vorm krijgen?

De leden van de PvdA-fractie zijn erg blij te lezen dat de Minister met de Wereldbank in gesprek gaat over de erbarmelijke omstandigheden waar vluchtelingen in landen als Jordanië en Jemen nu in verkeren. De Wereldbank kan en moet landen helpen met de opvang van miljoenen vluchtelingen. De leden van de PvdA-fractie steunen de lijn van de Minister om in te zetten op het mogelijk maken van verstrekking van zachte leningen in de regio rondom Syrië. Leningen die bijdragen aan de wederopbouw van lokaal bestuur en kansen bieden aan de vluchtelingen zijn hard nodig.

De leden van de CDA-fractie constateren dat de WBG «werkt aan een strategie gericht op vrede en veiligheid voor MENA». De situatie in deze regio is nu al heel zorgelijk. Het is zaak om geen tijd te verliezen en snel te handelen. De leden van de CDA-fractie vragen de Minister op welke termijn zij concrete stappen verwacht van de WBG om ondersteuning te gaan bieden? Hoe draagt de financiële ondersteuning van de bij de vluchtelingenproblematiek betrokken landen bij aan de vrede en veiligheid in de regio? Deze punten worden door de leden van de CDA-fractie gemist in de vier pijlers van de MENA-strategie.

De leden van de D66-fractie constateren dat de inzet van het Nederlandse beleid is om concessionele middelen beschikbaar te stellen om zo de resilience van landen die te maken hebben met grote vluchtelingenstromen te vergroten. Deze leden vragen de Minister welke middelen hiervoor beschikbaar zullen worden gesteld.

Economische wederopbouw na de ebola-epidemie

De leden van de VVD-fractie merken op dat in de brief van 23 juni jl. inzake het verslag van de Voorjaarsvergadering van de Wereldbank valt te lezen dat de Minister enkele bedragen heeft toegezegd, ook onder andere aan het EERTF (Ebola Economy Recovery Trust Fund) en aan het ESMAO (Energy Sector Management Assistance Program). In beide gevallen gaat het om 5 miljoen euro. De leden van de VVD-fractie vernemen graag van de Minister uit welk(e) «fonds(en)» dit geld afkomstig is en hoe de doelmatigheid van de inzet ervan zal worden geëvalueerd. Kan de Minister daarnaast aangeven hoe de omvang van beide bedragen tot stand is gekomen?

In de brief valt ook te lezen dat tussen 6 en 8 juli jl. een handelsmissie naar de door Ebola getroffen landen is georganiseerd. De leden van de VVD-fractie vragen de Minister uiteen te zetten welke bezoeken door welke Nederlandse bedrijven zijn afgelegd tijdens deze missie en tot welke resultaten dit heeft geleid? Kan de Minister eveneens een update geven over de investeringsconferentie waarover in de brief wordt gesproken? Wat is het concrete doel van deze conferentie en hoe wordt getracht dat doel te bereiken?

Investing in Evidence

De leden van de VVD-fractie zijn erg blij dat de Minister de tijd heeft genomen om te lunchen en het te hebben over de rol van data binnen Ontwikkelingssamenwerking. De leden van de VVD-fractie hanteren regelmatig het mantra «meten is weten» en zijn dan ook erg blij over het feit dat steeds meer tijd en moeite wordt gestoken in het meten van de vooruitgang op het bereiken van de SDG's. Ook bij de driemaandelijkse rapportage van Nederland aan het International Aid Transparency Initiative speelt meten een belangrijke rol. De leden van de VVD-fractie zouden graag een verder toelichting van de Minister krijgen over de manier waarop deze beoordeling vorm krijgt. In hoeverre geeft dit instrument volgens de Minister inzicht in de effectiviteit van ontwikkelingssamenwerking? Werkt Nederland eraan om andere landen over te halen stappen te zetten op het gebied van transparantie over het OS-beleid? Zo ja, op welke wijze en wat zijn behaalde resultaten? Zo nee, waarom niet en is het kabinet alsnog van plan om hier werk van te maken?

De leden van de CDA-fractie vinden het goed dat de Minister aandringt op het gebruiken van de kennis en expertise van het Nederlandse CBS. Bij klimaatfinanciering willen de leden van de CDA-fractie dat er eerst een goed project ligt in plaats van eerst een budget. Dit zal ook een stimulans geven om projecten goed te onderbouwen. Van blanco cheques kan wat deze leden betreft geen enkele sprake zijn en Nederlands of Europees geld naar fondsen zonder adequate monitoring is niet bespreekbaar. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu deelt dit uitgangspunt, zoals met haar besproken tijdens het AO Milieuraad op 10 september 2015. Mogen de leden van de CDA-fractie aannemen dat de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking deze visie van haar collega deelt? Verder zou het uitgangspunt wat de leden van de CDA-fractie betreft moeten zijn dat wordt gewerkt aan de hand van *results based payment*. Deelt de Minister dit uitgangspunt? De leden van de CDA-fractie vragen de Minister of zij bereid is te pleiten voor een goede nulmeting voor 1 januari 2016 van de huidige stand van zaken met betrekking tot de SDG-agenda? De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat dat belangrijk is, om de ontwikkeling van deze SDG-agenda in de komende jaren te kunnen monitoren.

Safeguards

De leden van de PvdA-fractie zouden graag zien dat de Minister kritisch blijft op het safeguardsbeleid. De Minister schrijft dat op onder andere mensenrechten en arbeidsnormen nog de nodige verdiepingsslagen moeten worden gemaakt. De leden van de PvdA-fractie zijn blij dat de Minister aangeeft hier vol op in te willen zetten. Is de Minister het met de leden van de PvdA-fractie eens dat het wenselijk is om wat betreft arbeidsnormen, de fundamentele rechten en principes op het werk, zoals vastgelegd in ILO verdragen en de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens, als leidraad te gebruiken?

De leden van de D66-fractie merken op dat er door projecten van de Wereldbank miljoenen mensen zijn ontheemd. Voorgenoemde leden vragen dan ook of de Minister daar een opmerking over zal maken tijdens de consultatieronde over de herziening van de safeguards? Zal de Minister daarnaast ook pleiten voor bescherming van de mensenrechten, in het bijzonder van vrouwenrechten, de rechten van arbeiders en de rechten van de inheemse bevolking? De leden zien in dat deze rechten al kort zijn genoemd in de Voorjaarsvergadering van 18 april, maar benadrukken het belang van bescherming van alle mensenrechten waarop de projecten van de Wereldbank in enige vorm betrekking kunnen hebben. De voorgenoemde leden vragen de Minister inzichtelijk te maken hoe investeringen van de Wereldbank hebben bijgedragen aan de positie van vrouwen wereldwijd?

Aanbestedingsbeleid

De leden van de PvdA-fractie zijn net als de Minister tevreden met de herziening van het aanbestedingsbeleid. Vooral omdat de focus bij aanbestedingen in de toekomst minder op de prijs zal liggen. Dit komt zowel de kwaliteit als de mogelijkheden voor Nederlandse bedrijven om met de Wereldbank te werken ten goede. Is de Minister bereid om over de ontwikkeling van de kwaliteit en de betrokkenheid van Nederlandse bedrijven periodiek te rapporteren, zodat de Tweede Kamer kan volgen of zich ten aanzien hiervan inderdaad verbeteringen voordoen?

«Het kabinet is tevreden met het nieuwe beleid», schrijft de Minister over de herziening van het aanbestedingsbeleid. De betrokkenheid van Nederlandse bedrijven en instellingen zal verbeteren. De leden van de CDA-fractie vragen de Minister om een overzicht te geven van Nederlandse bedrijven en instellingen die via een aanbesteding bij de WBG aan financiering komen voor ontwikkelingsprojecten, hetzij zelfstandig, hetzij in een samenwerkingsverband met andere organisaties over de afgelopen 5 jaar. Ook horen de leden van de CDA-fractie graag in hoeverre dit vergelijkbaar is met bedrijven en instellingen uit andere landen. Kan de Minister tijdens de Jaarvergadering nog aanvullende inspanningen leveren, mocht het Nederlandse aandeel minimaal zijn?

Ontwikkelingen WBG

De leden van de VVD-fractie bedanken de Minister voor het opbrengen van het recentelijk rapport van Oxfam met betrekking tot de IFC. Zoals de Minister weet heeft de VVD-fractie daarover afgelopen juni vragen gesteld. Voor de leden van de VVD-fractie is transparantie erg belangrijk. Helaas is het antwoord van Jin Yong Cai, de CEO van de IFC, teleurstellend. «Hij neemt dit rapport zeer serieus en stelt voor om tijd te investeren in de dialoog met NGO's». De VVD-fractie ziet hierin geen concrete oplossingen. Kan de Minister de Kamer inlichten over verdere vorderingen binnen dit dossier?

De leden van de VVD-fractie zijn ten slotte van mening dat het opvallend is dat het leeuwendeel van de ontwikkelingslanden de betaling voor nieuwe aandelen nog niet heeft voldaan. Wat is hiervan de reden? Wat zijn de consequenties en op welke wijze worden landen aangespoord om zo spoedig mogelijk aan betalingsverplichtingen te voldoen?

In het schriftelijk overleg ter voorbereiding op de Voorjaarsvergadering van de Wereldbank hebben de leden van de CDA-fractie opmerkingen gemaakt en vragen gesteld over de Nederlandse betrokkenheid bij de Aziatische Investeringsbank voor Infrastructuur(AIIB). Recent heeft de Rekenkamer geconcludeerd dat het kabinet onduidelijk is over de risico's

van de Nederlandse bijdrage aan de AIIB [1]: «De kwantitatieve onderbouwing van de risico's komt niet terug in de Miljoenennota 2016 of in andere stukken». De leden van de CDA-fractie vragen de Minister daarom of zij deze conclusie van de Rekenkamer deelt. Zo nee, waarom niet? Ook vragen deze leden of het kabinet bereid is om de Tweede Kamer een uitgebreid risicoprofiel toe te sturen, zodat voordat tot ratificatie van de Nederlandse deelname aan de bank wordt overgegaan een goede afweging kan worden gemaakt op basis van alle feiten. Zo ja, op welke termijn kan de Tweede Kamer dit risicoprofiel tegemoet zien?